

Իրավունքներ, որոնց մասին հարցաքննվողին պետք է տեղեկացնեն մինչև հարցաքննության սկիզբը

1. Փաստաբանի հետ կոնֆիդենցիալ խորհրդատվության և իրավաբանական օգնություն ստանալու իրավունքը

Ա. Փաստաբան

- Քաղաքացին իրավունք ունի փաստաբան ընտրել իր հայեցողությամբ:
- Եթե հարցաքննվողը մասնավոր փաստաբան չունի կամ վերջինս չի կարող ներկայանալ հարցաքննության, ապա հարցաքննվողը կարող է միջնորդել Փաստաբանների կոլեգիայից հերթապահ փաստաբան նշանակելու մասին:
- Որոշակի պայմաններում (հանգամանքներում) նման իրավաբանական աջակցությունը ամբողջությամբ կամ մասամբ անվճար է: Քաղաքացին իրավունք ունի պահանջել, որպեսզի իրեն տրամադրվի այն փաստաթուղթը, որում ի մի են բերված այդ պայմանները:

Բ. Նախնական կոնֆիդենցիալ խորհրդատվությունը

- Մինչև հաջորդ հարցաքննության սկսվելը հարցաքննվողը իրավունք ունի իր Փաստաբանի հետ կոնֆիդենցիալ խորհրդատվության, որը պետք է տևի 30 րոպեից ոչ ավել և կայանա մասնավոր կամ Փաստաբանների կոլեգիայի հերթապահ փաստաբանին դիմելուց հետո 2 ժամվա ընթացքում:
- Խորհրդատվությունն անցկացվում է հեռախոսով կամ հարցաքննության վայրում:

Գ. Իրավաբանական օգնությունը հարցաքննության ժամանակ

- Հարցաքննվողն իրավունք ունի հարցաքննությունների ժամանակ օգտվել փաստաբանի ծառայությունից:

- Հարցաքննությունը չի կարող մեկնարկել առանց ձեր փաստաբանի ներկայության:
- Փաստաբանը պետք է ապահովի.
  - ցուցմունքներ և բացատրություններ տալուց և իր դեմ վկայություններ տալուց հրաժարվելու իր պաշտպանյալի իրավունքները:
  - հարգալից վերաբերմունքը իր պաշտպանյալի հետ առանց նրան ստիպելու կամ նրա հանդեպ անօրինական ճնշում գործադրելու:
  - հարցաքննության ժամանակ պաշտպանյալի տեղեկացվածությունը իր իրավունքների մասին և իրավական նորմերի պահպանումը:

Եթե այս փուլում փաստաբանի մոտ ինչ-որ նկատողություններ են հայտնվում, ապա նա իրավունք ունի դրանք անհապաղ ներառել հարցաքննության արձանագրության մեջ: Դատապաշտպանը կարող է միջնորդություն ուղղել որոշակի հետաքննություն կամ կոնկրետ անձի հարցաքննություն անցկացնելու մասին: Նա կարող է տրվող հարցերի վերաբերյալ բացատրություններ պահանջել: Նա կարող է մեկնաբանություններ տալ հետաքննության և հարցաքննության վերաբերյալ: Նա իրավունք չունի պատասխանել պաշտպանյալի փոխարեն կամ խոչնդոտել հարցաքննությանը:

- Հարցաքննվողը և նրա փաստաբանը կարող են ընդհատել հարցաքննությունը (միայն մեկ անգամ) լրացուցիչ կոնֆիդենցիալ խորհրդատվության համար: Նույն կերպ հարցաքննվողն իրավունք ունի նոր փաստացի հանգամանքների որոշման հարցաքննության ժամանակ դիմել իր փաստաբանին կոնֆիդենցիալ խորհրդատվության համար: Նման խորհրդատվությունը պետք է տևի 30 րոպեից ոչ ավել:

Դ. Փաստաբանի հետ կոնֆիդենցիալ խորհրդատվությունից հրաժարվելը

Հարցաքննվողը պարտավոր չէ օգտվել պաշտպանի հետ կոնֆիդենցիալ խորհրդատվության իր իրավունքից: Իր հայեցողությամբ հարցաքննվողը կարող է հրաժարվել իր այդ իրավունքից՝ նախապես լրջորեն խորհելով նման որոշման հետևանքների մասին, եթե.

- նա չափահաս է:
  - նա անձամբ ստորագրել և նշել է ամսաթիվը նման իրավաբանական ուժ ունեցող փաստաթղթի տակ:
  - հնարավորության դեքում հարցաքննությունը կարելի է ձայնագրել տեխնիկական միջոցներով: Տվյալ հարցը հարցաքննվողը կարող է քննարկել իր փաստաբանի հետ:
- Այս հարցը հարցաքննվողը կարող է քննարկել հեռախոսով կոլլեգիայի հերթապահ փաստաբաններից որևէ մեկի հետ:

Ե. Իրավունքներից զրկելը

Բացառիկ կամ պարտադրող հանգամանքներում անառարկելի փաստարկների առկայության դեպքում գլխավոր դատախազը կամ քննիչը կարող է որոշում ընդունել կալանվածին զրկել հետաքննության ժամանակ կոնֆիդենցիալ խորհրդատվություն ստանալու իրավունքից կամ փաստաբանի օգնությունից:

2. Հանցագործությունների մասին ընդհանուր տեղեկացվածությունը

- Կալանվածն իրավունք ունի տեղեկություններ ստանալ այն հանցագործությունների վերաբերյալ, որոնց հետ կապված պետք է հարցաքննվի:

3. Ծուցմունքներ և բացատրություններ տալուց հրաժարվելու իրավունքը

- Հարցաքննվողը պարտավոր չէ ցուցմունք տալ ինքն իր դեմ հարցաքննության և ոչ մի փուլում:
- Հարցաքննվողի անձը հաստատվելուց հետո նա իրավունք ունի ցուցմունքներ և

բացատրություններ տալ, պատասխանել հարցերին կամ լռություն պահպանել:

4. Իր կալանվելու մասին կալանվածի տեղեկացնելու իրավունքը

Կալանվածն իրավունք ունի երրորդ անձին հայտնել իր կալանվելու մասին: Այդուամենայնիվ, գլխավոր դատախազը կամ քննիչը կարող է որոշում ընդունել լիարժեք քննչական միջոցառումներ անցկացնելու համար հետաձգել կալանվածի այդ իրավունքի օգտագործումը:

5. Բժշկական օգնությունը

- Կալանվածն անվճար բուժօգնություն ստանալու իրավունք ունի:
- Կալանվածը նաև իրավունք ունի միջևորդել իր ընտրած բժշկի մոտ հետազոտվելու համար: Նման հետազոտությունն անցկացվում է կալանվածի հաշվին:

6. Թարգմանչի օգնություն և թարգմանության իրավունք

- Եթե հարցաքննվողը չի հասկանում լեզուն կամ չի տիրապետում դրան, կամ հարցաքննվողի մոտ առկա են լսողության կամ խոսքի խանգարումներ, ապա հարցաքննվողն ունի երդվյալ թարգմանչի օգնություն ստանալու իրավունք՝
  - փաստաբանի հետ կոնֆիդենցիալ խորհրդատվության ժամանակ (եթե ձեր փաստաբանը չի հասկանում լեզուն կամ չի տիրապետում դրան):
  - հարցաքննության ժամանակ:Նման օգնությունը տրամադրվում է անվճար:
- Եթե դուք չեք հասկանում դատավարության լեզուն, ապա ունեք իրավունք թարգմանելու ձեր ֆայլերի հրամանագիրը, դատարան ներկայանալու ծանուցագիրը և դատարանի որոշումը ձեզ հասկանալի լեզվով: Օրդերի թարգմանությունը կատարվում է անվճար:
- Հարցաքննվողին կարող են առաջարկել ցուցմունքները գրի առնել նաև իր մայրենի լեզվով:

Կալանվածի լրացուցիչ իրավունքները հարցաքննության ժամանակ

7. Այլ իրավունքները հարցաքննության ժամանակ

Հարցաքննության սկսվելուց առաջ քաղաքացուն հայտնում են որոշակի տեղեկություններ: Բացի փաստացի հանգամանքների հակիրճ շարադրանքից և հարցաքննվողին ցուցմունքներ և բացատրություններ տալուց հրաժարվելու իր իրավունքի մասին տեղեկացնելուց նրան պետք է հայտնեն, որ.

— նա իրավունք ունի պահանջել իրեն տրվող հարցերի և իր պատասխանների բառացի արձանագրում:

— նա իրավունք ունի պահանջել որոշակի հետաքննություն կամ կոնկրետ անձի հարցաքննություն:

— նրա ցուցմունքները կարող են օգտագործվել որպես դատարանի կողմից ընդունվող ապացույցներ:

հարցաքննության ժամանակ հարցաքննվողն իրավունք ունի օգտագործել իր տրամադրության տակ եղած փաստաթղթերը, եթե դա հարցաքննության հետաձգման պատճառ չի հանդիսանա: Հարցաքննության ժամանակ կամ դրանից հետո քաղաքացին իրավունք ունի պահանջել, որ այդ փաստաթղթերը կցվեն համապատասխան արձանագրությանը կամ փոխանցվեն դատարանի գրասենյակ:

8. Հարցաքննության ֆիքսումը տեխնիկական միջոցներով

— Հնարավորության դեպքում, դիտարկման նպատակով հարցաքննությունը կարող է ֆիքսվել տեխնիկական միջոցներով:

— Այս հարցի վերաբերյալ որոշումը կայացնում է հարցաքննությունն անցկացնող անձը՝ դատախազը կամ քննիչը:

9. Հարցաքննության վերջում

Հարցաքննության վերջում ծանոթացման համար հարցաքննվողին տրվում է հարցաքննության արձանագրությունը: Հարցաքննվողը նաև իրավունք ունի խնդրել, որ իր համար կարդան արձանագրությունը:

Հարցաքննվողին հնարավորություն է տրվում իր տված ցուցմունքներում փոփոխություններ և լրացումներ մտցնել:

Կալանման ժամկետը

1. Որպես օրենք՝ 48 ժամ

Կալանման ժամկետը չի կարող գերազանցել 48 ժամը:

2. Քննիչը

— Կալանման 48 ժամյա հատվածում կալանվածը պետք է ազատ արձակվի կամ կանգնի քննիչի առջև, որը կորոշի, կալանքի տակ պահել նրան, թե ձերբակալության օրդեր գրել:

— Քննիչը պարտավոր է կալանվածին առաջին հերթին քննել գործով: Հարցաքննության ժամանակ կալանվածը իրավունք ունի օգտվել իր փաստաբանի աջակցությունից: Քննիչը պարտավոր է լսել կալանվածի կամ նրա փաստաբանի բացատրություններն ու նկատողությունները ձերբակալության օրդեր գրելու հետ կապված:

Կալանվածն իրավունք ունի նաև հրաժարվել փաստաբանից, միայն եթե նա չափահաս է:

— Քննիչի կողմից ձերբակալության օրդեր գրելու դեպքում կալանվածն իրավունք ունի.

- անարգել շփվել իր փաստաբանի հետ:
- ձերբակալության օրդերի որոշումից հետո հնգօրյա ժամկետում կանգնել դատալսման առաջ և բողոքարկել իր ձերբակալության օրդերի որոշումն ու կալանքի տակ առնելը:
- ծանոթանալ իր գործի հետ դատալսումից մեկ օր առաջ:
- եթե կալանվածին չի տրվել օրդերի բանավոր թարգմանություն, նա ունի օրդերի համապատասխան հատվածների գրավոր թարգմանությունը պահանջելու իրավունք, եթե նա չի տիրապետում կամ հասկանում այն լեզուն, որով վարվելու է դատական գործը: Օրդերի թարգմանությունը կատարվում է անվճար:

- գործի ապագա վարման կարգի վերաբերյալ փաստաբանից ստանալ լրացուցիչ տեղեկություններ:
- իր երկրի հյուպատոսություն հայտնել իր կալանման մասին, եթե կալանվածը տվյալ երկրի (Բելգիայի) քաղաքացի չէ:

Ղուք կարող եք իրավունքների պարզաբանման այս թերթիկը պահել ձեզ մոտ: